

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Securitate 11(1) (2021)

ISSN 2657-8549

DOI 10.24917/26578549.11.1.4

Krzysztof Czop

ORCID ID 0000-0003-3513-4116

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

Proponowane zmiany ukierunkowane na podniesienie bezpieczeństwa terrorystycznego na terenie dużych centrów biurowo-usługowych

Pomimo wielu działań podejmowanych w celu zwalczania terroryzmu jest on nadal poważnym zagrożeniem globalnym, które ciągle ewoluuje, choć nadal najgroźniejszy jest terroryzm islamski. Przyjął on niespotykane dotąd formy, a metody działania sprawców aktów terroru, mimo swej prostoty, są coraz bardziej zaskakujące. Obecnie najpotężniejszą, a zarazem najbardziej niebezpieczną organizacją terrorystyczną na świecie jest Państwo Islamskie proklamowane na terenach syryjskich i irańskich w 2014 roku przez samozwańczy kalifat. To organizacja na kształt samodzielnego państwa, która kierowana jest przez autorytarne władze i ma zhierarchizowaną strukturę. Jest w stanie samodzielnie funkcjonować i podtrzymywać swoje działania dzięki sprawnemu samofinansowaniu – na przykład przez pozyskiwanie środków z nielegalnego handlu ludzkimi organami, handlu ludźmi, handlu narkotykami, grabieży, wymuszeń¹. Po powstaniu samozwańczego Państwa Islamskiego (ISIS) terroryzm przyjął kształt propagandy ideologicznej. Kiedy powstało ISIS, zwiazani z nim ekstremiści ukierunkowali się na zaszczepienie islamu w jego najbardziej rewolucyjnej i ekstremistycznej formie na terenach, które do tej pory nie były w ogóle z nim kojarzone i można je było uznać za bezpieczne. Reprezentujące cywilizację liberalnego zachodu Unia Europejska, jej kraje członkowskie, ale też pozostałe państwa Starego Kontynentu oraz Stany Zjednoczone zostały uznane przez ISIS za głównego przeciwnika, z którym należy za wszelką cenę walczyć, a walkę tę traktować jako element świętej wojny².

---

¹ O. Wasiuta, *ISIS, Państwo Islamskie* [w:] *Vademecum bezpieczeństwa*, O. Wasiuta, R. Klepka, R. Kopeć (red.), Wydawnictwo Libron, Kraków 2018, s. 344–345.

² A. Czop, K. Czop, *Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych do zamachów terrorystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ataków z użyciem broni chemicznej* [w:] *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej. Analiza*,

Związane jest to z bezpośrednią doktryną ISIS – ucieleśnienia skrajnego islamskiego fundamentalizmu. Radykaliści islamscy negują całą zachodnią kulturę, którą określają jako przesiąkniętą materializmem i konsumpcjonizmem w czystej postaci. Uważają, że jest ona nacechowana egocentryzmem, pogonią za dobrami doczesnymi, hedonizmem, przy jednoczesnej ateizacji społeczeństwa. Fundamentalisci islamscy swoje działania kierują przeciwko demokratycznym wartościom, takim jak: poszanowanie praw człowieka, równouprawnienie kobiet, tolerancja kulturowa, pluralizm religijny, prywatność, swoboda wypowiedzi, indywidualność przekonania czy postęp technologiczny. Te aspekty uznają oni w całości za wytwór zepsutej cywilizacji Zachodu, która oddala człowieka od wartości islamu. To właśnie dlatego jednym z celów zamachów terrorystycznych 11 września 2001 roku stały się budynki Światowego Centrum Handlu w Nowym Jorku, będące symbolami cywilizacji Zachodu. Dla religijnych ekstremistów islamskich wartości prezentowane przez zachodnie demokracje są nie do przyjęcia, gdyż ich doktryna opiera się wyłącznie na religii, stanowiącej według nich integralną część ludzkiego istnienia, a oddalenie się od niej prowadzi do unicestwienia. Fundamentalizm islamski dąży do całkowitego zintegrowania Koranu z polityką, Koran powinien stać się podstawą funkcjonowania ustrojów państwowych. Według tej doktryny obywatele powinni skupić się na zgłębianiu relacji z Allahem, a w swoim codziennym życiu i postępowaniu wzorować się na czynach proroka Mahometa. Religia muzułmańska powinna powrócić do swych korzeni, bo tylko w taki sposób można stworzyć podstawy do funkcjonowania państwa religijnego, w którym jedynym źródłem prawa powinien być Koran. Tylko dzięki takiemu zintegrowaniu dogmatów Koranu z polityką istnieje możliwość stworzenia ogólnoswiatowego państwa religijnego, zbudowanego na fundamentach religii islamskiej, w którym panowałoby religijne prawo szariatu. Fundamentalisci islamscy wprost interpretują sury Koranu jako wezwanie do walki z niewiernymi, natomiast każdy niewierny jest wrogiem, którego należy nawrócić lub ukarać poprzez świętą wojnę – dżihad³. Celem takiego działania jest doprowadzenie do stanu pożądanego przez islamskich fundamentalistów, czyli wyznawania islamu przez wszystkich mieszkańców Ziemi – jako obywateli ogólnoswiatowego islamskiego państwa.

Elementem, który w znacznym stopniu zaburza panujący w świecie zachodnim porządek i związane z nim poczucie bezpieczeństwa obywateli, jest migracja muzułmanów i związany z nią napływ ludności z terenów objętych wojną do krajów europejskich i USA. Chcąc udzielić pomocy osobom uciekającym przed piekłem wojny, głodem, biedą, państwa te przyjmują uchodźców do siebie, jednocześnie ponosząc ryzyko tego, że wśród nich mogą się znajdować zakamuflowani bojownicy dżihadu, którzy usiłują przeniknąć na Zachód, by tam dokonywać terrorystycznych zamachów i prowadzić fundamentalistyczną indoktrynację. Ma ona ukazać kulturę świata

---

diagnoza, case study, B. Wiśniewska-Paź, M. Szostak, J. Stelmach (red.), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2018, s. 118.

³ Ł. Czekaj, A. Czop, M. Pietrzyk, *Międzynarodowe, regionalne i lokalne aspekty bezpieczeństwa*, Drukarnia Styl Anna Dura, Kraków 2018, s. 12–35.

Zachodu w negatywnym świetle. Takie działania propagandowe powodują reislamizację zasymilowanych obywateli krajów zachodnich pochodzenia muzułmańskiego, którzy później dokonują zamachów terrorystycznych⁴.

Terroryzm jest przez islamskich fundamentalistów w pełni akceptowany i traktowany jako narzędzie dżihadu. Akty terroru uznawane są przez nich za „przemoc usprawiedliwioną wyższym celem, który uświęca środki”. Chodzi o to, by doprowadzić do zastraszenia obywateli, rządów i społeczeństw, aby osiągnąć zamierzone cele, jakimi są między innymi: destrukcja Zachodu, stworzenie ogólnoswiatowego muzułmańskiego państwa, w którym panowałoby prawo szariatu, oraz zjednoczenie wszystkich wyznawców islamu⁵. Biorąc pod uwagę fakt, że dla islamskich ekstremistów religia oparta na surach Koranu i polityka to jedna, nierozłączna, integralna całość, trafne wydaje się przyjęcie definicji terroryzmu przedstawionej w słowniku pojęć Uniwersytetu w Oxfordzie, według której jest to: „ekstremalne zastraszenie, stosowane głównie z pobudek politycznych”⁶.

Zagrożenie terroryzmem ze strony islamskich ekstremistów wywodzących się z ludności europejskiej o arabskich korzeniach obrazują wydarzenia ostatnich lat:

- 2 listopada 2020 roku – w 6 różnych miejscach Wiednia powiązani z Państwem Islamskim zamachowcy strzelali do przypadkowych przechodniów. W wyniku działań terrorystów zginęły co najmniej 4 osoby⁷;
- 22 maja 2017 roku – w Manchesterze 22 osoby poniosły śmierć, a ponad 100 zostało rannych po odpaleniu przez Salmana Abediego, obywatela Wielkiej Brytanii o libańskich korzeniach, ładunku wybuchowego podczas koncertu muzycznego;
- 20 kwietnia 2017 roku – w Paryżu, na Polach Elizejskich, w wyniku zamachu, do którego przyznało się ISIS, zginął zastrzelony funkcjonariusz policji, a ranne od kul zostały 3 inne osoby;
- 7 kwietnia 2017 roku – w Sztokholmie z rąk 39-letniego Uzbeka Rachmana Akiłowa, który uprowadził samochód ciężarowy, a następnie wjechał nim w grupę ludzi, śmierć poniosły 4 osoby, a 15 doznało obrażeń;
- 22 marca 2017 roku – związany ze środowiskiem islamskich ekstremistów, urodzony w Wielkiej Brytanii Khalid Masood w Londynie wjechał samochodem w grupę osób, zabił 3 z nich, po czym dokonał śmiertelnego ranienia nożem policjanta;
- 19 grudnia 2016 roku – Łukasz Urban, polski kierowca ciężarówki, został zastrzelony na przydrożnym parkingu przez pochodzącego z Tunezji Amisa Amriego, który po zamordowaniu kierowcy skradzioną mu ciężarówką wjechał

⁴ A. Czop, J. Piwowarski, *Aktualne ruchy migracyjne jako czynnik zagrożenia terrorystycznego w Europie i w Polsce* [w:] *Policyjne siły specjalne w Polsce*, K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński (red.), Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2015, s. 38–44.

⁵ P. Mazur, *Terroryzm islamski* [w:] *Vademecum bezpieczeństwa*, op. cit., s. 351.

⁶ *The New Oxford Dictionary of English*, Oxford University Press, Oxford 1998.

⁷ *Terror w Wiedniu. Co najmniej cztery ofiary śmiertelne*, <https://www.dw.com/pl/terror-w-wiedniu-co-najmniej-cztery-ofiary-%C5%9Bmiertelne/a-55480727>, [dostęp: 26.03.2021].

w tłum ludzi zgromadzonych na odbywającym się w centrum Berlina z okazji świąt Bożego Narodzenia jarmarku. W wyniku tego zamachu śmierć poniosło 12 osób, natomiast 50 zostało rannych;

- 14 lipca 2016 roku – podczas obchodzonego w Nicei Dnia Bastylli pochodzący z Tunezji mieszkaniec Francji Mohamed Lahouaiej na promenadzie wjechał samochodem ciężarowym w tłum świętujących ludzi, w wyniku czego śmierć poniosły 84 osoby;
- 22 marca 2016 roku – w 3 różnych miejscach w Brukseli zostały przeprowadzone zamachy terrorystyczne z użyciem ładunków wybuchowych zdetonowanych przez zamachowców samobójców. 2 terrorystów dokonało detonacji na lotnisku Zaventem, a 1 w metrze na stacji Maelbeek. W wyniku tych 3 aktów terroru śmierć poniosły 32 osoby oraz zamachowcy, rannych natomiast zostało około 340 osób;
- 13 listopada 2015 roku – w Paryżu miała miejsce seria krwawych zamachów z użyciem broni palnej i materiałów wybuchowych. Terrorysty strzelali do przypadkowych osób siedzących w kawiarniach, w teatrze Bataclan podczas koncertu otworzyli ogień do zgromadzonej publiczności, doszło również do zdetonowania pasów z ładunkami wybuchowymi. Zginęło wtedy 130 osób oraz 7 z 8 zamachowców;
- 14 lutego 2015 roku – Omar El-Hussein, obywatel Danii o palestyńskich korzeniach, w 2 miejscach otworzył ogień do ludzi na ulicy, w wyniku czego 2 osoby poniosły śmierć, a 5 odniosło rany. Zamachowiec miał być powiązany z Państwem Islamskim⁸;
- 7 stycznia 2015 roku – w Paryżu w redakcji tygodnika „Charlie Hebdo” 2 zamachowcy zaczęli strzelać do znajdujących się tam ludzi, w wyniku czego śmierć poniosło 12 osób, natomiast 11 odniosło obrażenia; kolejnego dnia w Montrouge od strzału w plecy zginęła policjantka – sprawca następnego dnia po dokonaniu tego zamachu wziął zakładników i wraz z nimi zabarykadował się na terenie koszernego marketu w Paryżu, żądając uwolnienia 2 schwytanych zamachowców, którzy przeprowadzili atak na redakcję „Charlie Hebdo”⁹.

Opisane ataki terrorystyczne charakteryzowały się prostotą planowania i były trudne do przewidzenia. Cel tych zamachów stanowiły zarówno obiekty prowadzące określoną działalność, jak i dowolnie wybrane miejsca, będące dużymi skupiskami osób. Analizując powyższe akty terroru, można zauważyć, że były one przeprowadzane szybko, z zaskoczenia i przez jedną osobę lub niewielką ich liczbę. Chodziło o to, żeby wprowadzić w społecznym odbiorze przekonanie, że nikt nie może się czuć bezpiecznie. Wskazane przypadki potwierdzają, że obecnie występuje znaczna

⁸ *Najważniejsze zamachy terrorystyczne w Europie w ostatnich latach*, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/1048402,zamachy-terrorystyczne-w-europie-w-ostatnich-latach.html>, [dostęp: 26.03.2021].

⁹ *Zamachy terrorystyczne w Europie w ostatnich latach*, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/1045005,zamachy-terrorystyczne-w-europie-w-ostatnich-latach.html>, [dostęp: 26.03.2021].

deprofesjonalizacja terroryzmu – coraz częściej nie są to, jak dawniej, duże siatki terrorystów, lecz samotnicy, którzy sami wybierają czas, miejsce i sposób przeprowadzenia ataku.

Należy odróżnić terroryzm, w tym terroryzm islamski, który ma charakter religijny w czystej postaci¹⁰, od działań zastraszających o charakterze przestępczym, będących eskalacją czynów zabronionych (eksplozje ładunków wybuchowych, spektakularne zamachy na osoby funkcyjne), stosowanych bardzo często przez zorganizowane grupy przestępcze o zhierarchizowanej strukturze, jakimi są mafie¹¹. Działania te mają cechy terroryzmu, jednakże są środkiem do realizacji celów kryminalnych (napady rabunkowe) lub formą porachunków przestępczych. Mamy tu do czynienia z tzw. terrorem kryminalnym¹², który jest równie niebezpieczny jak sam terroryzm.

Wyjątkowo atrakcyjnym celem zarówno zamachów terrorystycznych, jak i działań z obszaru terroru kryminalnego są obecnie duże centra biurowe. W większości przypadków są to samowystarczalne miasteczka, w których życie toczy się przez większą część doby. Duże korporacje oraz deweloperzy udostępniający powierzchnie biurowe zapewniają ich pracownikom wszelkie udogodnienia. Stąd oprócz powierzchni biurowych znajdują się tam żłobki, przedszkola, punkty usługowe, sklepy, wypożyczalnie pojazdów, restauracje i kawiarnie, siłownie wraz klubami fitness, hotele, centra rozrywki, a nawet szpitale i specjalistyczne przychodnie lekarskie. Wszystko po to, by ludzie pracujący w takich centrach mogli bez ich opuszczania zaspokoić większość swoich codziennych potrzeb.

Do największych centrów biurowych w Polsce należy zaliczyć:

- w Krakowie: Eximius Park w Zabierzowie, GTC Korona, Orange Office Park, Fabryczna Office Park, Tischnera Office, Equal Business Park, Buma Square, The Park, Tertium Business Park, Regus, Quattro Business Park;
- w Warszawie: Catalina, HB Reavis, Adgar Plaza, Mokotów Nova, Centrum Bankowo-Finansowe, Warsaw Spire, Q22, Empark Mokotów, Saski Point, Saski Crescent;
- we Wrocławiu: Centrum Południe, Wratislavia Tower, Centrum Biurowe Globis, Centrum Biurowe Karkonoska, IBM Global Delivery Center, Quattro Forum;
- w Katowicach: Francuska Office Centre, Centrum Biurowe Karłowicza, DL Atrium, Silesia 4 Business, Silesia Business Park, A4 Business Park, Jesionowa Business Point.

W takich centrach biznesowych swoje siedziby mają duże, międzynarodowe korporacje, centrale koncernów paliwowych czy firm informatycznych, które są symbolami zachodniego konsumpcjonizmu, stąd z przyczyn ideowych mogą być atrakcyjnym celem dla potencjalnych zamachowców. Uwzględniając antagonistyczne

¹⁰ Ł. Czekaj, A. Czop, M. Pietrzyk, *Międzynarodowe, regionalne i lokalne...*, op. cit., s. 8.

¹¹ A. Czop, P. Czop, *Analiza porównawcza przestępczości zorganizowanej i międzynarodowego terroryzmu*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2016, nr 24, s. 77–81.

¹² *Terroryzm*, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/terroryzm;3986796.html>, [dostęp: 29.03.2021].

nastawienie islamskich ekstremistów do kultury Zachodu, zaatakowanie tych obiektów należy uznać za wysoce prawdopodobne. Najemcami powierzchni w tego typu lokalizacjach są często ogólnoswiatowe korporacje będące multikulturowymi skupiskami osób. Mają one charakter kosmopolityczny, natomiast rzeczywisty cel zatrudniania się pracowników może być inny niż deklarowany. Ekstremiści mogą mieć w korporacyjnych środowiskach kontrolowane przez siebie osoby, których częste przemieszczanie się po atrakcyjnych lokalizacjach na całym świecie stwarza możliwość wykorzystywania ich do przeprowadzenia rozpoznania danych obiektów oraz dokonania ewentualnego ataku.

W obecnych czasach powszechne jest zjawisko prywatyzacji bezpieczeństwa. Wiąże się z tym świadczenie usług w zakresie bezpieczeństwa przez koncesjonowane podmioty gospodarcze zatrudniające pracowników ochrony¹³.

Postawiono następujący problem badawczy: czy konieczne i możliwe jest podjęcie działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa na terenie dużych centrów biurowo-usługowych?

Aby otrzymać odpowiedź na powyższe pytanie, sformułowano szczegółowe problemy badawcze:

- Czy terroryzm jest obecnie zagrożeniem bezpieczeństwa?
- Czy istnieje zagrożenie atakiem terrorystycznym na terenie kompleksów biurowo-usługowych?
- Jaki jest poziom zabezpieczenia przed atakami terrorystycznymi na terenie dużych kompleksów biurowo-usługowych?

Celem pracy jest zdiagnozowanie aktualnego poziomu bezpieczeństwa na terenie dużych obiektów biurowo-usługowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich zabezpieczenia przed atakami terrorystycznymi i aktami terronu kryminalnego.

W badaniach posłużono się metodą audytu bezpieczeństwa. Audyt jest szeregiem obiektywnych działań, których celem staje się wyciągnięcie wniosków pozwalających na usprawnienie funkcjonowania danego obszaru – w tym przypadku bezpieczeństwa. Wnioski wyciągnięte w procesie audytu dają możliwość bardziej efektywnego i skutecznego działania. Celem jest zestawienie stanu wymaganego ze stanem faktycznym, jaki w audytowanym obszarze występuje. Metodę audytu stosowano już w czasach starożytnych poprzez porównywanie zapisów zawartych w księgach rachunkowych ze stanem faktycznym, który powinien być ich odzwierciedleniem¹⁴. Przy wykonywaniu audytu bezpieczeństwa obiektu o charakterze biurowym wzięto pod uwagę następujące aspekty:

- prognozowanie zagrożeń dla danego obiektu;
- charakter danego obiektu i profil jego działalności;
- teren zewnętrzny – otoczenie;
- teren wewnętrzny;

---

¹³ G. Gozdór, *Prywatyzacja bezpieczeństwa*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, s. 143.

¹⁴ E. Babuńska, *Audyt wewnętrzny w zarządzaniu przedsiębiorstwem [w:] Controlling i audyt w usprawnianiu zarządzania*, K. Winiarska (red.), Kema, Szczecin 2005, s. 150.

- procedury ogólne obiektu;
- procedury poszczególnych najemców danego obiektu;
- warunki lokalizacyjne;
- godziny funkcjonowania obiektu;
- przepływ ruchu osobowego;
- monitoring wizyjny;
- bezpieczeństwo BHP;
- ruch kołowy na obszarze audytowanego obiektu;
- procesy dostaw towarów;
- zabezpieczenia przeciwpożarowe;
- dokumentacja prowadzona na terenie obiektu;
- system kontroli ruchu osobowego (System Kontroli Dostępu, SKD);
- System Sygnalizacji Włamania i Napadu (SSWiN);
- elementy infrastruktury obiektu;
- ochrona fizyczna obiektu – procedury, zadania, dokumentacja, liczebność, wyposażenie¹⁵.

Przy realizacji audytu wykorzystano:

- obserwację obiektu;
- oględziny całego obiektu;
- rozmowy z przedstawicielami najemców;
- rozmowy z przedstawicielami administratora obiektu;
- rozmowy z pracownikami ochrony;
- analizę dokumentacji ochronnej.

Przed przystąpieniem do audytu zdefiniowano zagrożenia, jakie potencjalnie mogą wystąpić na terenie dużych centrów biurowych. Zaliczono do nich:

- atak „aktywnego strzelca”;
- podłożenie ładunku wybuchowego;
- rozpylenie toksycznej substancji;
- zamach przy użyciu pojazdu;
- zatrucie żywności;
- zagrożenia typowo kryminalne – kradzież, kradzież rozbójnicza, kradzież z włamaniem, niszczenie mienia;
- stalking.

Stwierdzono, że na obniżenie poziomu bezpieczeństwa nowoczesnych kompleksów biurowych wpływają otoczenie i warunki lokalizacyjne. Wejścia do tych obiektów najczęściej usytuowane są na poziomie ulicy, a nie ma zabezpieczeń w postaci chociażby „pachołków” odgradzających. Stwarza to możliwość użycia samochodu do wjazdu na teren obiektów, które w dużej części wykonane są ze szkła.

Ustalono, że często obsada ochrony fizycznej jest niedostosowana do harmonogramu funkcjonowania danego obiektu – tam, gdzie pracownicy korporacji realizują

---

¹⁵ Por.: A. Czop, K. Czop, *Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych...*, op. cit., s. 129–131.

projekty dla kontrahentów z innej części świata i z racji zmiennych stref czasowych pracują w nocy, właśnie w tej porze zmniejszana jest obsada etatowa pracowników ochrony fizycznej w celu obniżenia kosztów. Ponadto w obsadzie kadrowej nie są brane pod uwagę asysty udzielane przez pracowników ochrony przy pracach serwisowych, które z racji swojego charakteru prowadzone są głównie w godzinach nocnych, gdy firmy najemców nie funkcjonują. Wtedy realizuje się na przykład prace serwisowe i naprawcze, pomiary energetyczne. Powoduje to, że przy tej samej co w ciągu dnia lub, z reguły, zmniejszonej obsadzie ochrony obiekt pozostaje bez nadzoru, gdyż pracownik na czas asysty jest całkowicie wyłączony z planowego działania. Tym samym podczas asystowania zajmowany przez niego posterunek ochronny pozostaje nieobsadzony.

Zauważono brak awizacji gości, kontrahentów, kontraktorów najemców, co przy dużym ruchu osobowym skutkuje brakiem kontroli nad przepływem osób wewnątrz budynków. Stwarza to bezpośrednie zagrożenie przedostania się do obiektów osób nieuprawnionych.

W audytowanych obiektach systemy kontroli dostępu są przestarzałe i nie spełniają swojej roli. Na przykład montuje się bramki skrzydłowe, które zbyt wolno zamykają się za osobą przekraczającą je, używając karty, co stwarza możliwość wstępu tuż za nią osobie nieuprawnionej. Przy dużym przepływie osób w godzinach rozpoczęcia i zakończenia działalności firm takie przypadki są praktycznie niemożliwe do uchwycenia przez pracownika ochrony. Niekiedy system kontroli dostępu działa zbyt wolno, co z kolei powoduje zatory w ciągach komunikacyjnych w porach rozpoczęcia i zakończenia funkcjonowania obiektu.

W znacznej części zbadanych obiektów znajdujące się w nich windy objęte są nadzorem ochrony wyłącznie na poziomie zerowym. W większości przypadków windy w ogóle nie mają podłączenia do systemu kontroli dostępu. W wyniku tego osoba, która zechce się przedostać na powierzchnię zajmowaną przez danego najemcę, może skorzystać z windy, po czym na kondygnacji docelowej zaczekać, aż będzie dogodna możliwość wejścia na teren objęty elektroniczną kontrolą dostępu. Można również w ten sam sposób dostać się na dach czy też do parkingów podziemnych, gdzie często znajdują się wejścia do pomieszczeń z przyłączami wody, lub na kondygnacje najwyższe, gdzie zlokalizowane są pomieszczenia sterujące infrastrukturą HVAC, czyli całością ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji. Stwarza to zagrożenie umieszczenia tam przez napastników środków dymnych lub toksycznych substancji chemicznych, które z łatwością mogą zostać rozprowadzone na teren całego obiektu¹⁶.

W wielu przypadkach stwierdzono brak jakichkolwiek procedur czy regulaminów, które precyzowałyby zasady korzystania z obiektu, co stwarza chaos organizacyjny.

Ustalono występowanie sytuacji, gdy całość kompleksu biurowego była ochraniana przez inną firmę niż poszczególne powierzchnie wynajmowane przez

---

¹⁶ Ibidem, s. 130.

różnych najemców. Skutkuje to brakiem należytej współpracy pomiędzy pracownikami tych firm ochrony, którzy winni działać we wspólnym interesie, jakim jest zapewnianie bezpieczeństwa obiektu. Wynika to z braku wspólnych procedur, które powinny być stworzone i zunifikowane na poziomie administrator–najemca, niezależnie od tego, kto i dla kogo świadczy usługę ochrony. Jednocześnie powoduje to konflikt interesów i brak przepływu informacji pomiędzy tymi podmiotami. Taki stan rzeczy jest wykorzystywany przez przedstawicieli konkurencyjnych firm świadczących na terenie obiektu usługę ochrony do przedstawienia konkurencji w negatywnym świetle, aby przejąć na wyłączność ochronę całego obiektu. Ilustruje to sytuacja zaistniała podczas audytowania jednego z dużych kompleksów biurowo-usługowych. W pomieszczeniu ochrony przebywało dwóch pracowników firmy ochraniającej powierzchnie najemcy zajmującego trzy czwarte powierzchni centrum biurowego i jeden pracownik firmy świadczącej usługę dla administratora całego obiektu. Gdy jeden pracownik najemcy realizował obchód, a drugi udzielał asysty, pozostający na posterunku pracownik drugiej firmy zamiast przejąć część obowiązków kolegów, skupiał się na fotograficznym dokumentowaniu faktu ich nieobecności. Inny przykład podobnej sytuacji, z jaką spotkano się w trakcie audytu, to działania menedżera ochrony firmy pracującej dla głównego najemcy. Zamiast realizować czynności nadzorcze nad podległymi mu pracownikami, skupiał się na ukazaniu nieprawidłowości w pracy konkurencji. Z tego powodu jakość zabezpieczenia ochraniajanego obiektu w oczywisty sposób drastycznie spada.

Podczas prowadzonych audytów różnych obiektów często spotykano się z sytuacjami, gdy najemcy dysponowali własnymi procedurami bezpieczeństwa, o których administrator obiektu nie wiedział. Zdarzały się przypadki, że administrator nie miał własnych procedur, które byłyby skorelowane z tymi, jakie posiadał najemca. Ustalono, że praktyką jest zlecenie przez administratorów obiektów opracowywania tych procedur pracującym dla nich firmom ochrony. Niekiedy firmy te wykonują to zadanie pobieżnie, nierzadko kopiują szablony i treści dotyczące ochrony innych obiektów. Stwarza to często groteskowe sytuacje, gdy po otwarciu zbioru procedur i instrukcji ochrony dużego kompleksu biurowego znajdują się w nich zapisy instrukcji z centrów produkcyjnych lub logistycznych. Związane jest to z tym, że przytoczone powyżej dokumenty wykonywane są na ogół przez menadżerów ochrony¹⁷, którzy obciążeni nadmiarem obowiązków chcą jak najszybciej wykonać to zadanie¹⁸.

Stwierdzono, że nawet w przypadku poprawnie opracowanych procedur występuje częsty brak ich znajomości przez pracowników ochrony. Pracownicy ci nie są poddawani jakimkolwiek szkoleniom. Szkolenia funkcjonują jedynie jako wpisy

---

¹⁷ W niektórych firmach świadczących usługi w zakresie ochrony osób i mienia menadżerowie określani są mianem „kierowników OFI” (ochrony fizycznej) lub „inspektorów OFI”.

¹⁸ Por.: A. Czop, K. Czop, *Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych...*, op. cit., s. 131.

w książkach ewidencji – o ile te w ogóle są prowadzone. Potwierdza to fakt, z jakim zetknięto się podczas wykonywania czynności audytowych obiektów biurowych na terenie dużej aglomeracji. W obiektach oddalonych od siebie o kilkanaście kilometrów odnotowane były szkolenia przeprowadzone przez tego samego menadżera w odstępach czasowych niemożliwych do zachowania z racji lokalizacji tych obiektów.

Wykazano brak poprawnej ewidencji gospodarki kluczami, a także związanych z tym procedur. Zdarzały się przypadki wydawania kluczy i kart do powierzchni bez weryfikacji tożsamości osoby pobierającej i skonfrontowania jej z listą osób uprawnionych do pobierania – o ile w ogóle taka lista na terenie obiektu funkcjonowała i była poprawnie aktualizowana. Zdarzało się również, że pracownicy ochrony korzystali z kluczy i kart dostępu typu „Master”¹⁹ bez zaewidencjonowania takiego faktu lub, co gorsza, udzieli ich innym, nieuprawnionym do tego osobom. Takie działania wyraźnie zwiększają ryzyko wystąpienia realnego zagrożenia na terenie obiektu.

Podczas realizowania czynności obchodowych, szczególnie w godzinach nocnych, pracownicy skupiają się na tym, by jak najszybciej je zakończyć. Duży wpływ na taki stan rzeczy ma rodzaj urządzeń stosowanych do kontroli obchodów wykonywanych przez pracowników ochrony – z reguły są to noszone czytniki, które odbija się w punktach kontrolnych rozmieszczonych w różnych miejscach obiektu. W związku z tym odnotowywany jest jedynie sam fakt wykonania obchodu obiektu, a nie czas jego trwania czy też jakość²⁰.

Audyt wykazał, że często pracownicy ochrony zatrudniani są bez jakiegokolwiek weryfikacji posiadanych kwalifikacji czy też umiejętności. Na terenie obiektów biurowych, gdzie ma miejsce przepływ osób z całego świata, pracownicy ochrony nie władają językiem angielskim nawet w stopniu minimalnym, co umożliwiałoby im komunikację werbalną na podstawowym poziomie. Przekłada się to na brak możliwości prawidłowej realizacji przez nich zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa na terenie obiektu w takich obszarach, jak na przykład:

- weryfikacja celu wizyty danej osoby;
- sprawdzenie uprawnień do wejścia/przebywania na ochranianym obszarze;
- wydawanie takim osobom jakichkolwiek poleceń.

Wykazano, że część pracowników ochrony w ogóle nie zna uprawnień, jakie daje im ustawa o ochronie osób i mienia. Przykładowo, pracownicy nie wiedzieli, że w granicach chronionych obiektów i obszarów przysługuje im prawo legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości i obawiali się tę czynność wykonywać, by uniknąć posądzenia o naruszenie obowiązującego prawa²¹. Spotkano się także z sytuacją, że na obiektach wymagających pokonywania dużych odległości pieszo

---

¹⁹ Klucze typu „Master” pozwalają na otwarcie wszystkich zamków w drzwiach na terenie obiektu, natomiast karta typu „Master” daje możliwość otwarcia wszystkich pomieszczeń objętych Systemem Kontroli Dostępu.

²⁰ A. Czop, K. Czop, *Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych...*, op. cit., s. 130.

²¹ Art. 36 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia, Dz.U. 1997, nr 114, poz. 740.

zatrudniano pracowników z dysfunkcjami ruchu. Firmy ochroniarskie zainteresowane są bowiem otrzymaniem dofinansowania do pracowników z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Stwierdzono, że zdarzają się pracownicy ochrony, którzy wypracowują ponad 400 godzin miesięcznie. Niektórzy z nich pracują w systemie 24-godzinny: kończą zmianę na jednym obiekcie, następnie przechodzą na inny, po czym po kolejnej dobie spędzonej w pracy wracają na poprzedni obiekt.

Ustalono częsty brak znajomości obiektu przez ochraniających go pracowników ochrony. Nie tylko nie mieli oni wiedzy w zakresie procedur i zachodzących na obiekcie procesów, lecz także nierzadko nie znali jego topografii. Nie mieli też świadomości specyfiki zagrożeń, jakie mogą na nim wystąpić. Ma to bardzo duże znaczenie w ujęciu charakterystyki poszczególnych obiektów, gdyż mimo podobnego przeznaczenia cechują je bardzo różne warunki lokalizacyjne i otoczenie zewnętrzne, co często determinuje zagrożenia mogące potencjalnie zaistnieć na ich terenie. Przykładowo: zupełnie inny charakter zagrożeń może wystąpić w centrum biurowym zlokalizowanym na obrzeżach dużej aglomeracji w otoczeniu zabudowy jednorodzinnej, a inny będzie w przypadku zespołu biurowców usytuowanych w pobliżu lotniska czy też zakładów produkcyjnych stosujących toksyczne środki przemysłowe.

Audyt wykazał zatrudnianie menadżerów i kierowników, którzy wywodzą się z zupełnie innych branż i nie znają realiów branży ochrony osób i mienia. Stwierdzono przypadki, że osobom, które kierowały zespołami w branży spożywczej lub elektronicznej, przekazano pod opiekę kilka obiektów w branży ochrony po odbyciu krótkiego kursu lub w ogóle bez jego przeprowadzania²². Ponadto zaobserwowano przypadki, że w firmach ochroniarskich osoby na stanowiskach kierowniczych (menadżerowie i szefowie ochrony, kierownicy zmian) nie spełniały wymaganego ustawowo obowiązku posiadania wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony.

Systemy monitoringu wizyjnego (*close-circuit television*, CCTV) również nie zawsze funkcjonowały poprawnie. Zdarzało się, że kamery były odłączone, źle rozmieszczone, nieprawidłowo ustawione i skonfigurowane. Spotkano się także z brakiem podłączenia kamer do urządzeń rejestrujących. Zdarzało się, że kilka kamer stałych zastępowano jedną kamerą obrotową. Jest to oczywisty błąd, ponieważ kamera obrotowa powinna być stosowana jako wsparcie dla kamer stałych – w przypadku wykrycia przez obsługę stanowiska monitorowania CCTV zagrożenia wynikłego na przykład z pojawienia się na terenie obiektu osoby nieuprawnionej lub stwarzającej zagrożenie. Kamera obrotowa powinna być dodatkiem, który daje możliwość „podążania za potencjalnym źródłem zagrożenia”. Dodatkowo występowały braki w umiejętności obsługi tych systemów przez osoby je nadzorujące. Pracownicy ochrony zatrudnieni na stanowiskach operatorów systemów telewizji przemysłowej nie posiadali z reguły przygotowania i szkoleń tzw. stanowiskowych w zakresie

---

²² Zob. Art. 26 ust. 1 Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia, Dz.U. 1997, nr 114, poz. 740.

obsługi konkretnych systemów, w jakie wyposażony był dany obiekt. Ich praca ograniczała się wyłącznie do obserwowania obrazu na monitorach, gdyż nie potrafili odtwarzać zapisanych zdarzeń ani przełączać obrazu z poszczególnych kamer²³.

Ujawnione sytuacje, świadczące o braku umiejętności obsługi przez pracowników ochrony fizycznej takich systemów, jak system dozoru wizyjnego, a także pozostałych elementów wyposażenia technicznego ochraniającego obiektu, takich jak radiowęzeł czy systemy informowania, w połączeniu z brakiem przeszkolenia w podstawowym zakresie, w tym przeszkolenia z zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, może skutkować brakiem odpowiedniej reakcji w takiej sytuacji krytycznej, jak chociażby atak nożownika w galerii VIVO! w Stalowej Woli w 2017 roku²⁴.

Podczas audytowania dużych lokalizacji o przeznaczeniu biurowo-usługowym dokonano weryfikacji działania systemu sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN). Okazało się, że poszczególne pomieszczenia i ciągi komunikacyjne nie były objęte przyłączeniem do tego systemu lub podłączenie było wadliwe i nie spełniało swojej funkcji. Ustalono też, że część pracowników ochrony nie przykładła zbyt dużej wagi do sygnałów nadawanych przez ten system. W wywiadach pracownicy przyznawali, że gdy system załącza alarm w godzinach nocnych, to kasują sygnał bez weryfikowania jego przyczyny.

Przeprowadzone audyty bezpieczeństwa obejmowały również weryfikację pracy grup interwencyjnych. W toku dokonanych sprawdzeń okazało się, że czas dotarcia grup jest dużo dłuższy niż ten deklarowany przez dostawcę usługi ochrony. Wynikało to z faktu, że rejony przydzielane pracownikom grup interwencyjnych okazywały się bardzo rozległe i nie było możliwości dojechania do danego obiektu w czasie wymaganym zapisem umowy. Ponadto samo działanie urządzeń napadowych obsługiwanych przez ochronę danego obiektu pozostawiało bardzo wiele do życzenia – sygnalizatory nie działały lub działały z opóźnieniem. Dodatkowo pracownicy grup interwencyjnych przyznawali, że sygnały były do nich przekazywane przez uzbrojone stanowiska interwencyjne w czasie dużo późniejszym niż samo wciśnięcie przycisku napadowego. Ustalono też, że pracownicy załóg interwencyjnych często pochodzili spoza miasta, na którego terenie pracowali, w związku z czym nie zawsze w odpowiednim stopniu znali jego topografię. Nie zawsze mieli też wiedzę na temat specyfiki obiektu, na który się udawali. Wyposażenie i uzbrojenie pracowników grup interwencyjnych też nie zawsze było odpowiednie. Jak podali pracownicy, firmy ochrony kupują dla nich najtańszy, psujący się sprzęt oraz uzbrojenie, które również bywa wadliwe. Przez to pracownicy grup interwencyjnych skazani są albo na kupowanie wyposażenia we własnym zakresie, albo na korzystanie na przykład z niedziałających latarek.

---

²³ Por.: A. Czop, K. Czop, *Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych...*, op. cit., s. 131.

²⁴ *Gdzie była ochrona podczas ataku nożownika w Stalowej Woli? Mamy odpowiedź firmy*, <https://wiadomosci.wp.pl/gdzie-byla-ochrona-podczas-ataku-nozownika-w-stalowej-woli-mamy-odpowiedz-firmy-6180563343177857a>, [dostęp: 29.03.2021].

Opierając się na opisanych powyżej ustaleniach, sformułowano następujące odpowiedzi na problemy szczególne:

- sytuacja na świecie dowodzi, że w dobie globalizacji ataki terrorystyczne są realnym zagrożeniem, które może godzić w obecne społeczeństwa i poważnie destabilizować sytuację w obszarze poczucia bezpieczeństwa obywateli;
- duże skupiska ludzi, takie jak galerie handlowe, centra targowe, a także nowoczesne kompleksy biurowo-usługowe z racji charakteru swojej działalności oraz modelu funkcjonowania są szczególnie narażone na ataki terrorystyczne oraz akty terroru kryminalnego;
- w wielu przypadkach poziom zabezpieczenia nowoczesnych obiektów biurowo-usługowych ma uchybienia, które predestynują je do stania się miejscem przeprowadzenia ataku terrorystycznego lub aktu terroru kryminalnego.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, uzyskano następującą odpowiedź na główny problem badawczy: konieczne i możliwe jest przeprowadzenie kompleksowych działań mających na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie dużych obiektów biurowo-usługowych. Należy wdrożyć szereg czynności naprawczych, które poprawiłyby sytuację w omawianym obszarze i w rezultacie doprowadziły do osiągnięcia stanu pożądanego, jakim jest właściwe zapewnienie ochrony na terenie tych obiektów. Czynnością, która powinna zostać podjęta w celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa użytkownikom centrów biurowo-usługowych, jest przede wszystkim skupienie działania firm ochrony osób i mienia oraz administratorów tych obiektów na podniesieniu poziomu świadczonych usług.

Wnioski:

- należy zapewnić lepszą weryfikację kandydatów do pracy już na etapie rekrutacji pracowników;
- należy przeprowadzać regularne czynności audytowe i kontrolne na terenie ochraniających obiektów w celu przedstawiania ich efektów zlecającym;
- należy dostosować procedury do specyfiki obiektów;
- należy opracować i wdrożyć program szkoleń dla zatrudnianych pracowników ochrony;
- należy zweryfikować i zmodernizować wyposażenie i uzbrojenie pracowników;
- należy zmodernizować wyposażenie obiektu pod kątem technicznym – w obszarach Systemu Kontroli Dostępu, Systemu Sygnalizacji Włamania i Napadu, CCTV;
- należy zapewnić koordynację współdziałania firm ochrony z administratorem i użytkownikami obiektu, ze szczególną uwagą w obszarze procedur bezpieczeństwa;
- należy wdrożyć system kontroli obchodów oparty na monitorowaniu GPS, współpracujący z systemem CCTV;
- należy zapewnić dodatkowych pracowników ochrony skierowanych do wykonywania asyst.

Realizacja zaprezentowanych wniosków jest niezbędna w celu zorganizowania zabezpieczenia obiektów we właściwy sposób, który sprawi, że osoby poruszające się po nich na co dzień będą miały zaspokojoną potrzebę, jaką jest poczucie bezpieczeństwa. Przyczyni się to również do zmniejszenia ryzyka wystąpienia na omawianych terenach zamachów terrorystycznych czy też aktów terroru kryminalnego. Wynika to z faktu, że obiekty o wyeksponowanej kulturze bezpieczeństwa są o wiele mniej atrakcyjne dla potencjalnych napastników, którzy przez cały czas obserwują otoczenie i dokonują rozpoznania.

Bibliografia

Opracowania

- Babuśka E., *Audyt wewnętrzny w zarządzaniu przedsiębiorstwem* [w:] *Controlling i audyt w usprawnianiu zarządzania*, K. Winiarska (red.), Kema, Szczecin 2005.
- Czekaj Ł., Czop A., Pietrzyk M., *Międzynarodowe, regionalne i lokalne aspekty bezpieczeństwa*, Drukarnia Styl Anna Dura, Kraków 2018.
- Czop A., Czop K., *Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych do zamachów terrorystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ataków z użyciem broni chemicznej* [w:] *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej. Analiza, diagnoza, case study*, B. Wiśniewska-Paź, M. Szostak, J. Stelmach (red.), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2018.
- Czop A., Czop P., *Analiza porównawcza przestępczości zorganizowanej i międzynarodowego terroryzmu*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2016, nr 24.
- Czop A., Piwowarski J., *Aktualne ruchy migracyjne jako czynnik zagrożenia terrorystycznego w Europie i w Polsce* [w:] *Policyjne siły specjalne w Polsce*, K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński (red.), Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2015.
- Gozdór G., *Prywatyzacja bezpieczeństwa*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012.
- Mazur P., *Terroryzm islamski* [w:] *Vademecum bezpieczeństwa*, O. Wasiuta, R. Klepka, R. Kopeć (red.), Wydawnictwo Libron, Kraków 2018.
- The New Oxford Dictionary of English*, Oxford University Press, Oxford 1998.
- Wasiuta O., *ISIS, Państwo Islamskie* [w:] *Vademecum bezpieczeństwa*, O. Wasiuta, R. Klepka, R. Kopeć (red.), Wydawnictwo Libron, Kraków 2018.

Źródła normatywne

- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia, Dz.U. 1997, nr 114, poz. 740.

Źródła internetowe

- Gdzie była ochrona podczas ataku nożownika w Stalowej Woli? Mamy odpowiedź firmy*, <https://wiadomosci.wp.pl/gdzie-byla-ochrona-podczas-ataku-nozownika-w-stalowej-woli-mamy-odpowiedz-firmy-6180563343177857a>, [dostęp: 29.03.2021].
- Najważniejsze zamachy terrorystyczne w Europie w ostatnich latach*, <https://www.gazeta-prawna.pl/wiadomosci/artykuly/1048402,zamachy-terrorystyczne-w-europie-w-ostatnich-latach.html>, [dostęp: 26.03.2021].

Terror w Wiedniu. Co najmniej cztery ofiary śmiertelne, <https://www.dw.com/pl/terror-w-wiedniu-co-najmniej-cztery-ofiary-%C5%9Bmiertelne/a-55480727>, [dostęp: 26.03.2021].

Terroryzm, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/terroryzm;3986796.html>, [dostęp: 29.03.2021].

Zamachy terrorystyczne w Europie w ostatnich latach, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/1045005,zamachy-terrorystyczne-w-europie-w-ostatnich-latach.html>, [dostęp: 26.03.2021].

Proposed changes aimed at increasing terrorist security in large office and service centers

Abstract

The article addresses the important issue of the threat of terrorism in the age of globalisation. It shows especially dangerous religious terrorism connected with Islamic extremism. Its character was discussed on the example of Islamic State (ISIS). Examples of the most spectacular attacks are given, indicating that more and more often the perpetrators use simple methods and attack the so-called "soft targets", where many people gather. The aim of attackers inspired by Islamic fundamentalism is to attack large concentrations of random people, who are often not protected at all. Such terrorist acts, which are increasingly often perpetrated by fanatics acting as "lone wolves", are intended to prove that no one can feel safe and that an attack can take place anywhere, at any time. Such forms of action are very difficult to predict and neutralise. It has been pointed out that a particularly attractive target for terrorist attacks may be large office buildings, where the headquarters are usually large global corporations, which for Islamic terrorists are a symbol of a spoiled, consumerist Western civilisation. The article contains a summary of the research process in which the security audit tool was used to find an answer to the main research problem formulated in the question: is it necessary and possible to take action to ensure security in large office and service centres?

While searching for an answer to this question, it was established that there is a real threat of a terrorist attack in office and service centres. At the same time, it was shown that the level of security against terrorist attacks in these facilities is insufficient and requires changes. Finally, a positive answer to the main research problem was obtained and the directions of actions that should be taken to improve security standards in large office centres were presented.

Słowa kluczowe: terroryzm islamski, audyt bezpieczeństwa, ochrona centrów biurowych

Key words: Islamic terrorism, security audit, protection of office centres

Krzysztof Czop

Absolwent Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa „Apeiron” w Krakowie na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne. Student II roku studiów II stopnia w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne. Podczas VII Zmiany PKW Afganistan dowódca sekcji bojowej POMLT (Policyjna Grupa Operacyjno-Mentorska). W strukturach Polskich Sił Zbrojnych zajmował się problematyką broni masowego rażenia i toksycznych środków przemysłowych. Audytor bezpieczeństwa, nadzorujący zabezpieczenie i poprawne funkcjonowanie obiektów ważnych dla bezpieczeństwa państwa (między innymi jednostki wojskowe, zakłady produkcyjne i logistyczne podlegające obowiązkowej ochronie). Aktualnie funkcjonariusz Policji w Komendzie Miejskiej Policji w Krakowie. Interesuje się problematyką związaną z bezpieczeństwem. Posiada czarny pas w All Style Karate. E-mail: top.czop@gmail.com